PHÁP LUẬT ĐẠI CƯƠNG

Dành cho sinh viên không chuyên ngành Luật, khối ngành Khoa học Tự nhiên

Thạc sĩ: Hà Minh Ninh

Email: minhninh89@gmail.com

CHUONG 4

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH

- I. Khái quát chung
- II.Kết hôn
- III.Quan hệ giữa vợ và chồng
- IV.Chấm dứt hôn nhân

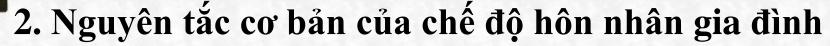

- I. Khái quát chung
- 1. Lịch sử pháp luật hôn nhân gia đình Việt Nam
- Luật hôn nhân gia đình năm 1959 (ban hành ngày 29/12/1959)
- Luật hôn nhân gia đình năm 1986 (ban hành ngày 29/12/1986)
- Luật hôn nhân gia đình năm 2000 (ban hành ngày 09/6/2000)
- Luật hôn nhân gia đình năm 2014 (ban hành ngày 19/6/2014,

hiệu lực ngày 1/1/2015)

I. Khái quát chung

- 1. Hôn nhân tự nguyện, tiến bộ, một vợ một chồng, vợ chồng bình đẳng.
- 2. Hôn nhân giữa công dân Việt Nam thuộc các dân tộc, tôn giáo, giữa người theo tôn giáo với người không theo tôn giáo, giữa người có tín ngưỡng với người không có tín ngưỡng, giữa công dân Việt Nam với người nước ngoài được tôn trọng và được pháp luật bảo vệ.
- 3. Xây dựng gia đình **ấm no, tiến bộ, hạnh phúc**; các thành viên gia đình **có nghĩa vụ tôn trọng, quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ nhau**; không phân biệt đối xử giữa các con.

- I. Khái quát chung
- 2. Nguyên tắc cơ bản của chế độ hôn nhân gia đình (tt)
 - 4. Nhà nước, xã hội và gia đình có trách nhiệm bảo vệ, hỗ trợ trẻ em, người cao tuổi, người khuyết tật thực hiện các quyền về hôn nhân và gia đình; giúp đỡ các bà mẹ thực hiện tốt chức năng cao quý của người mẹ; thực hiện kế hoạch hóa gia đình.
 - 5. **Kế thừa, phát huy truyền thống văn hóa, đạo đức** tốt đẹp của dân tộc Việt Nam về hôn nhân và gia đình.

Điều 2, Luật hôn nhân và gia đình năm 2014)

- I. Khái quát chung
- 3. Các thuật ngữ

 Quan hệ giữa vợ và chồng sau khi kết hôn

Gia đình

 Tập hợp những người gắn bó với nhau do hôn nhân, quan hệ huyết thống hoặc quan hệ nuôi dưỡng

Kết hôn

 Việc nam và nữ xác lập quan hệ vợ chồng với nhau theo quy định về điều kiện kết hôn và đăng ký kết hôn.

- I. Khái quát chung
- 3. Các thuật ngữ (tt)

Chung sống như vợ chồng

 Việc nam, nữ tổ chức sống chung và coi nhau như vợ chồng

Tảo hôn

 Việc lấy vợ, lấy chồng khi một bên hoặc cả hai bên chưa đủ tuổi đăng ký kết hôn theo quy định.

Yêu sách của cải trong kết hôn việc đòi hỏi về vật chất một cách quá đáng và coi đó là điều kiện để kết hôn nhằm cản trở việc kết hôn tự nguyện của nam, nữ.

- I. Khái quát chung
- 3. Các thuật ngữ (tt)

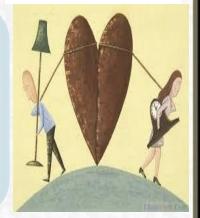

Thời kỳ hôn nhân khoảng thời gian tồn tại quan hệ vợ chồng, được tính từ ngày đăng ký kết hôn đến ngày chấm dứt hôn nhân.

Ly hôn

 việc chẩm dứt quan hệ vợ chồng theo bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật của Tòa án.

- II. Kết hôn
- 1. Điều kiện kết hôn (Điều 8, Luật HNGĐ)

Nam từ đủ 20 tuổi trở lên, nữ từ đủ 18 tuổi trở lên

Việc kết hôn do nam, nữ tự nguyện quyết định

Không bị mất năng lực hành vi dân sự

Không thuộc một trong các trường hợp cấm kết hôn

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH II. Kết hôn

2. Các trường hợp cấm kết hôn

- ≻Kết hôn **giả tạo**, ly hôn giả tạo;
- > Tảo hôn, cưỡng ép kết hôn, lừa dối kết hôn, cản trở kết hôn;
- Người đang có vợ, có chồng mà kết hôn hoặc chung sống như vợ chồng với người khác hoặc chưa có vợ, chưa có chồng mà kết hôn hoặc chung sống như vợ chồng với người đang có chồng, có vợ;
- ➤ Kết hôn hoặc chung sống như vợ chồng giữa những người cùng dòng máu về trực hệ; giữa những người có họ trong phạm vi ba đời; giữa cha, mẹ nuôi với con nuôi; giữa người đã từng là cha, mẹ nuôi với con nuôi, cha chồng với con dâu, mẹ vợ với con rể, cha dượng với con riêng của vợ, mẹ kế với con riêng của chồng;
- (Điểm a,b,c,d Khoản 2, Điều 5 Luật HNGĐ 2014)

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH II. Kết hôn

Nhà nước không thừa nhận hôn nhân giữa những người cùng giới

Khoản 2, Điều 8, Luật Hôn nhân gia đình 2014

II. Kết hôn

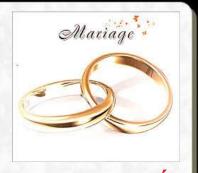
3. Thủ tục đăng ký kết hôn

Đối tượng	Đủ điều kiện kết hôn theo quy định của Luật HNGĐ 2014	
Thẩm quyền	UBND cấp xã nơi đăng ký hộ khẩu thường trú của một hoặc cả hai bên	
Hồ sơ	 Tờ khai đăng ký kết hôn Bản chính Giấy xác nhận tình trạng hôn nhân để làm thủ tục đăng ký kết hôn Bản chính CMND Bản chính hộ khẩu thường trú 	
Thời hạn giải quyết	05 ngày làm việc, kể từ ngày nhận được hồ sơ hợp lệ	
Lệ phí	20.000 VNĐ	

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH II. Kết hôn

3. Thủ tục đăng ký kết hôn Ư<mark>Ư Ý</mark>

- Giấy xác nhận tình trạng hôn nhân hoặc Tờ khai đăng ký kết hôn có xác nhận tình trạng hôn nhân trong hồ sơ đăng ký kết hôn của hai bên nam nữ phải là bản chính. Không sử dụng Giấy xác nhận tình trạng hôn nhân đã ghi mục đích sử dụng khác để làm thủ tục đăng ký kết hôn, không sử dụng Giấy xác nhận tình trạng hôn nhân đã ghi mục đích làm thủ tục đăng ký kết hôn để sử dụng vào mục đích khác.
- Trường hợp bên kết hôn là người đã có vợ, có chồng nhưng đã ly hôn hoặc người kia đã chết thì phải xuất trình bản chính bản án của Tòa án đã có hiệu lực pháp luật, quyết định của Tòa án đã có hiệu lực pháp luật về việc ly hôn hoặc bản sao Giấy chứng tử của người vợ (hoặc người chồng) đã chết khi yêu cầu cấp xác nhận về tình trạng hôn nhân.

	AN NHÂN DÂN	CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM			
Xã/phường Huyện/quận		Độc lập - Tự do - Hạnh phúc			
	nành phố				
	An exercise description	, ngàyt	hángnăm		
Số:	/UBND-XN		11 10		
	G	IÁV VÁC NHÂN TÌNI	H TRẠNG HÔN NHÂN		
	G	IAT AAC NHẬN TIN	H TRANG HON NHAN		
		UŸ BAN N	HÂN DÂN		
	Căn cứ Luật T	Tổ chức Hội đồng nhân dân và Uỷ ban nhân dân ngày 26 tháng 11 năm 2003;			
	Căn cứ Nghị c	định số 158/2005/NĐ-CP ngày 2	7 tháng 12 năm 2005 của Chính phủ về đăng ký và		
T-8.1	quản lý hộ tịch;				
(TT só: 08.a2010/TT-BTP)	Xét để nghị c	ủa ông/bà:	,		
: 08.a/		XÁC N	Hiv.		
E E	Ông/bà:	AACN	nan:		
_			Giới tính:		
			Giri unii		
N. N.	Noi	SIIII			
010-X					
HTS			Quốc tịch:		
dåu TP/HT-2010-XNHN2					
N.		Số Giấy CMND/ Hộ chiếu/Giấy tờ hợp lệ thay thế: Nơi thường trú/tạm trú:			
	transfer of the second second	Trong thời gian cư trú tại.			
			dến ngàythángnăm		
		Tình trạng hỏn nhân:			
	1000000				
		và có giá trị sử dụng trong thời hạn 6 tháng, kể từ ngày cấp.			
	Vào Sổ cấp Giấy xác	Vào Sổ cấp Giấy xác nhận tình trạng hôn nhân sốQuyển số			
	Cán hỗ Tư	pháp hộ tịch	TM. UÝ BAN NHÂN DÂN		
	7.5353.5	rỗ họ tên)	CHŮ TỊCH		
	(), g		(Ký, ghi rõ họ tên và đóng dâu)		

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM $ilde{ heta}$ ộc lập – Tự do – Hạnh phúc

(Thông tư số: 09b/2013/TT-BTP)

Mãu TP/HT-2013-TKDKKH

TỜ KHAI ĐĂNG KÝ KẾT HÔN

2			
2			
2			
2			
2			
2			
2			
2			
2			
2			
2			
1			

Kính gửi:....

Bên na	ım		Bên nữ
à gia đình Việt Nam và ôn nhân của luyển	chịu trách nhiệm	trước pháp luậ ngàyt	t về cam đoan của mình. đăng ký.
năm ÁC NHẬN			
1	hững lời khai trên đây l à gia đình Việt Nam và ôn nhân của quyền	à gia đình Việt Nam và chịu trách nhiệm on nhân của Bên nam (Ký, ghi rõ họ trị trong thời hạn 6 tháng kể từ ngày xá "năm	hững lời khai trên đây là đúng sự thật, việc kết hôn của cả gia đình Việt Nam và chịu trách nhiệm trước pháp luậ

(1), (2) Trường hợp làm thủ tục đẳng ký kết hôn có yếu tố nước ngoài, thì phải dán ảnh của hai bên nam, nữ

XBTP	
BTP	
8	
01/2006/	
80:0	
8	
04/2006 (
8	

UÝ BAN NHÂN DÂN Xã/phường Huyện/quận Tỉnh/thành phố	DA XĀ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập - Tự do - Hạnh phúc Quyển số:
	HỨNG NHẬN KẾT HÔN (BẢN SAO - ĐĂNG KÝ LẠI)
Họ và tên chồng:	Họ và tên vợ:
Ngày, tháng, năm sinh:	Ngày, tháng, năm sinh:
Dân tộc:Quốc tịch:	Dân tộc:Quốc tịch:
Nơi thường trú/tạm trú:	Nơi thường trú/tạm trú:
Số Giấy CMND/Hộ chiếu:	
Quan hệ hôn nhân được c	ông nhận kể từ ngàythángnăm
Cán bộ Tư pháp hộ tịch (Đã ký)	Đăng ký ngàytháng năm TM. UỶ BAN NHÂN DÂN CHỦ TỊCH (Đã ký)

Sao từ Sổ đăng ký kết hôn Ngày......tháng...... năm...... CHỦ TỊCH

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH III. Quan hệ giữa vợ và chồng 1. Quyền và nghĩa vụ về nhân thân

-Bình đẳng về quyền, nghĩa vụ giữa vợ, chồng;

-Bảo vệ quyền, nghĩa vụ về nhân thân của vợ, chồng;

-Tình nghĩa vợ chồng: vợ chồng có nghĩa vụ thương yêu, chung thủy, tôn trọng, quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ nhau; cùng chia sẻ, thực hiện các công việc trong gia đình;

-Tôn trọng danh dự, nhân phẩm, uy tín của vợ, chồng

-Tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của vợ, chồng

CÓ

ΝŌ

TÀI SẢN RIÊNG CỦA CHÔNG

CÓ

ΝŌ

TÀI SẢN RIÊNG CỦA VỢ

CÓ

NO

Điều 29. Nguyên tắc chung về chế độ tài sản của vợ chồng

- 1. Vợ, chồng bình đẳng với nhau về quyền, nghĩa vụ trong việc tạo lập, chiếm hữu, sử dụng, định đoạt tài sản chung; không phân biệt giữa lao động trong gia đình và lao động có thu nhập.
- 2. Vợ, chồng có nghĩa vụ bảo đảm điều kiện để đáp ứng nhu cầu thiết yếu của gia đình.
- 3. Việc thực hiện quyền, nghĩa vụ về tài sản của vợ chồng mà **xâm phạm** đến quyền, lợi ích hợp pháp của vợ, chồng, gia đình và của người khác **thì phải bồi thường.**

Tài sản chung giữa vợ và chồng

Do hoạt động tạo thu nhập Do được chuyển dịch không có đền bù Do áp dụng luật chung về xác lập Quyền sở hữu

Do vợ chồng tạo ra Do thỏa thuận của vợ và chồng

Do hoạt động tạo thu nhập

Tiền lương từ lao động Thu nhập từ sản xuất, kinh doanh Hoa lợi, lợi tức (từ tài sản chung/ riêng)

Thu nhập do trúng thưởng

Tiền lương từ lao động:

- Lương căn bản và các loại phụ cấp;
- Tiền thù lao khoán việc, tiền nhuận bút, công tác phí,
- Trợ cấp thường xuyên, định kỳ hoặc bất thường, trợ cấp lễ, tết, trợ cấp sinh hoạt
- Tiền thưởng gắn liền với danh hiệu thi dua, hình thức thi đua
- ► Học bổng, trợ cấp đào tạo
- Tiền hoa hồng từ dịch vụ môi giới
- Phần được chia (bằng tiền/hiện vật) sau khi giao nộp tài sản đào được, nhặt được, sau khi giao trả gia súc, gia cầm bị thất lạc, bắt được trong thời kỳ hôn nhân

Thu nhập từ sản xuất kinh doanh:

lợi nhuận ròng (sau khi trừ đi thuế và chi phí) từ việc bán sản phẩm, hàng hóa hoặc cung ứng dịch vụ.

Hoa lợi, lợi tức từ tài sản chung/riêng:

Xuất phát từ việc khai thác tự nhiên hoặc khai thác pháp lý như: cây con sinh ra từ cây mẹ, giai súc con sinh ra từ gia súc mẹ, cá con, trứng, trái cây...; tiền cho thuê nhà, tiền lãi tiết kiệm, lợi tức cổ phiếu, trái phiếu, tiền thu được từ việc cho phép sử dụng các tài sản trí tuệ

Bất kể <u>tài sản gốc</u> là của <u>chung</u> hay của <u>riêng</u>, hoa lợi, lợi tức phát sinh từ tài sản <u>đều là của chung</u>

Thu nhập do trúng thưởng:

Thu nhập do trúng thưởng trong thời kỳ hôn nhân cũng thuộc khối tài sản chung bất kỳ vật/cơ hội tham gia trúng thưởng xuất phát từ tài sản chung/riêng.

Do chuyển dịch không có đền bù

Được thừa kế hoặc tặng cho chung Quà biếu chung của đối tác trong giao dịch

Quà tặng chungmang tính chất xã giao

Do áp dụng luật chung về xác lập Quyển sở hữu

Nhặt của rơi, của vô chủ. Đào được tài sản. Bắt được gia súc, gia cầm bị thất lạc

Tài sản chung/tài sản riêng sáp nhập, trộn lẫn vào tài sản chung khác

Tài sản có được theo xác lập quyền sở hữu về thời hiệu

Do vợ, chồng tạo ra

Dùng tiền riêng để mua tài sản Quyền sử dụng đất tạo ra trong thời kỳ hôn nhân

Do vợ, chồng thỏa thuận

Thỏa thuận coi một tài sản nào đó là tài sản chung Thỏa thuận nhập tài sản riêng vào khối tài sản chung

Tài sản riêng của vợ/chồng

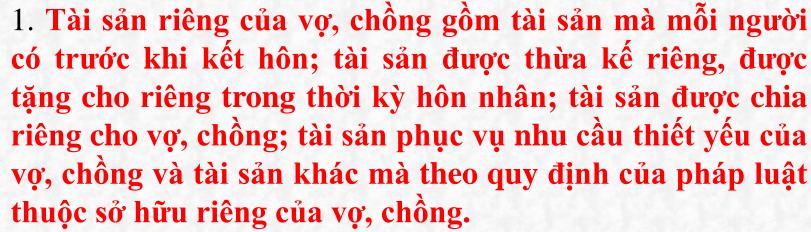
Tài sản có trước khi kết hôn Tài sản được thừa kế riêng hoặc tặng cho riêng

Tư trang và đồ dùng cá nhân Hình thành từ tài sản riêng của vợ/chồng Do thỏa chia tài sản chung trong thời kỳ hôn nhân

LUẬT HÔN NHÂN GIA ĐÌNH III. Quan hệ giữa vợ và chồng

2. Chế độ tài sản của vợ chồng

Điều 43. Tài sản riêng của vợ, chồng

2. Tài sản được hình thành từ tài sản riêng của vợ, chồng cũng là tài sản riêng của vợ, chồng.

Trong trường hợp không có căn cứ để chứng minh tài sản mà vợ, chồng đang có tranh chấp là tài sản riêng của mỗi bên thì tài sản đó được coi là tài sản chung.

(Khoản 3, Điều 33, Luật hôn nhân gia đình 2014)

1. Ly hôn

Điều 51. Quyền yêu cầu giải quyết ly hôn

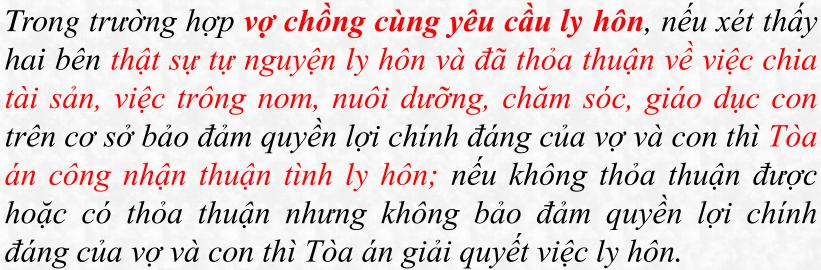
1. Vợ, chồng hoặc cả hai người có quyền yêu cầu Tòa án giải quyết ly hôn.

2. **Cha, mẹ, người thân thích** khác có quyền yêu cầu Tòa án giải quyết ly hôn khi một bên vợ, chồng do bị bệnh tâm thần hoặc mắc bệnh khác mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi của mình, đồng thời là nạn nhân của bạo lực gia đình do chồng, vợ của họ gây ra làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến tính mạng, sức khỏe, tinh thần của họ.

3. Chồng không có quyền yêu cầu ly hôn trong trường hợp vợ đang có thai, sinh con hoặc đang nuôi con dưới 12 tháng tuổi.

1. Ly hôn

Điều 55. Thuận tình ly hôn

Điều 56. Ly hôn theo yêu cầu của một bên

- 1. Khi vợ hoặc chồng yêu cầu ly hôn mà hòa giải tại Tòa án không thành thì Tòa án giải quyết cho ly hôn nếu có căn cứ về việc vợ, chồng có hành vi bạo lực gia đình hoặc vi phạm nghiêm trọng quyền, nghĩa vụ của vợ, chồng làm cho hôn nhân lâm vào tình trạng trầm trọng, đời sống chung không thể kéo dài, mục đích của hôn nhân không đạt được.
- 2. Trong trường hợp vợ hoặc chồng của người bị Tòa án tuyên bố mất tích yêu cầu ly hôn thì Tòa án giải quyết cho ly hôn.
- 3. Trong trường hợp có yêu cầu ly hôn theo quy định tại khoản 2 Điều 51 của Luật này thì Tòa án giải quyết cho ly hôn nếu có căn cứ về việc chồng, vợ có hành vi bạo lực gia đình làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến tính mạng, sức khỏe, tinh thần của người kia.

CỘNG HỎA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐƠN YỀU CẦU CÔNG NHẬN THUẬN TÌNH LY HÔN, NUÔI CON, CHIA TÀI SẢN KHI LY HÔN

<u>Kính gửi</u> : TOÀ ÁN NHÂN ĐÂN QUẬN	TP HÀ NỘI.
Họ và tên chồng:	Sinh ngày:
CMND số: do công an	cấp ngày:
Hộ khẩu thường trú:	
Chỗ ở hiện tại:	
Họ và tên vợ:	Sinh ngày:
CMND số: do công an	cấp ngày:
Hộ khẩu thường trú:	
Chỗ ở hiện tại:	
Xin trình bày với quý toà một việc như sau:	
Hai chúng tôi đã kết hôn từ nămcó đãng k	erfore company to
Chúng tôi làm đơn này yêu cầu Toà án nhân dân thuận tinh ly hôn, lý do:	công nhận
Vì vậy, chúng tôi làm đơn này kính mong Quý T	où xem xét giải quyết cho chúng tối
được ly hôn, chẩm dứt tinh trạng hôn nhân như hiện	

Mẫu Đơn xin ly hôn:

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

ĐƠN XIN LY HÔN Kính gửi: TÒA ÁN.....

Tôi tên:	năm sinh :
Hiện cư trú: (ghi rõ địa chỉ liê	10.5C#10801
	năm sinh
CMND (Hộ chiếu) số:	ngày và nơi cấp
: Hiện cư trú: (ghi rõ địa chí)	
* Nội dung xin ly hôn: (A1)	
* Về con chung: (A2)	
* Về tài sản chung: (A3)	

	Ngàythángnām Người làm đơn
	(Ký tên - Ghi rỗ họ và tên)

1. Ly hôn

Điều 57. Thời điểm chấm dứt hôn nhân và trách nhiệm gửi bản án, quyết định ly hôn

- 1. Quan hệ hôn nhân chấm dứt kể từ ngày bản án, quyết định ly hôn của Tòa án có hiệu lực pháp luật.
- 2. Tòa án đã giải quyết ly hôn phải gửi bản án, quyết định ly hôn đã có hiệu lực pháp luật cho cơ quan đã thực hiện việc đăng ký kết hôn để ghi vào sổ hộ tịch; hai bên ly hôn; cá nhân, cơ quan, tổ chức khác theo quy định của Bộ luật tố tụng dân sự và các luật khác có liên quan.

2. Vợ/Chồng chết hoặc Tòa án tuyên là bố đã chết

Vợ hoặc chồng chết về sinh học

Vợ hoặc chồng chết về pháp lý

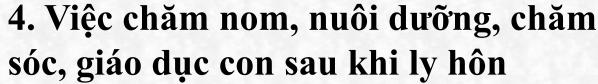
- -Tài sản riêng của vợ, chồng thì thuộc quyền sở hữu của người đó
- -Tài sản chung của vợ chồng được chia đôi, nhưng có tính đến một số yếu tố:
- Hoàn cảnh của gia đình và của vợ, chồng;
- Công sức đóng góp của các bên (lao động của vợ, chồng trong gia đình được coi như lao động có thu nhập)
- Bảo vệ lợi ích chính đáng của mỗi bên trong sản xuất, kinh doanh và nghề nghiệp
- Lỗi của mỗi bên trong vi phạm quyền, nghĩa vụ của vợ, chồng

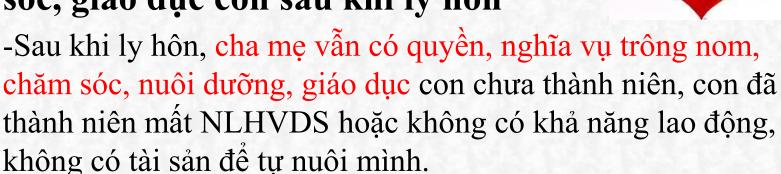
3. Nguyên tắc giải quyết tài sản của vợ, chồng sau khi ly hôn

Điều 63. Quyền lưu cư của vợ hoặc chồng khi ly hôn

Nhà ở thuộc sở hữu riêng của vợ, chồng đã đưa vào sử dụng chung thì khi ly hôn vẫn thuộc sở hữu riêng của người đó; trường hợp vợ hoặc chồng có khó khăn về chỗ ở thì được quyền lưu cư trong thời hạn 06 tháng kể từ ngày quan hệ hôn nhân chấm dứt, trừ trường hợp các bên có thỏa thuận khác.

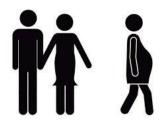

-Vợ, chồng thỏa thuận về người trực tiếp nuôi con. Nếu không thỏa thuận được, Tòa án sẽ quyết định, trong trường hợp con từ đủ 07 tuổi trở lên thì phải xem xét nguyện vọng của con (Luật HNGD 2000: con từ 09 tuổi trở lên)

-Con dưới 36 tháng tuổi được giao cho mẹ trực tiếp nuôi (trừ trường hợp người mẹ không đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con hoặc cha mẹ có thỏa thuận khác phù hợp với lợi ích của con

Mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

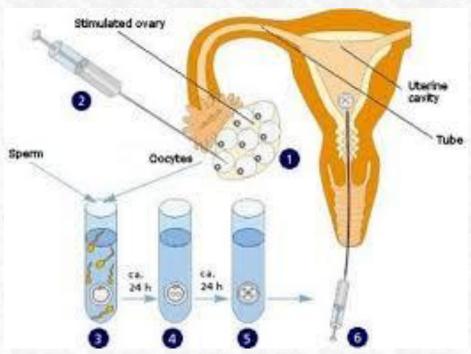

► Khoản 22, Điều 3, Điều 95,96,97,98,99 Luật HNGĐ 2014

➤ Nghị định số 10/2015/NĐ-CP ngày 28/1/2015 của Chính phủ Quy định về sinh con bằng kỹ thuật thụ tinh trong ống nghiệm và điều kiện mang thai hộ vì mục đích nhân đạo.

Sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản

►Khoản 21, Điều 3, Luật HNGĐ 2014

➤ Nghị định số 10/2015/NĐ-CP ngày 28/1/2015 của Chính phủ Quy định về sinh con bằng kỹ thuật thụ tinh trong ống nghiệm và điều kiện mang thai hộ vì mục đích nhân đạo.